

Izhaja vsake nedelje in
praznikov vsak dan
popoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Enostopna peti-
vrtica K 120, osmrtice
in zahvale po K 250, raz-
glasi in poslano vrstica po
K 2; večkratne objave po
dogovoru primeren popust.

Posamezna števil. stane
50 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 84, za pol
leta K 42, za četrt leta
K 21, za mesec K 7.
Za Nemčijo celo leto K 89,
za ostalo tujino in Ameriko
K 93. — Reklamacije za
list: po poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Stavka in — socijalizem.

Mezdni boji v Zedinjenih Državah postajajo vse zanimivejši. Predvsem so pomembni zaradi obsega, v katerem se vodijo. Stavka v kakšnem posameznem podjetju že skoraj ne šteje več. Po vrsti vidimo cele industrije v boju, da celo uslužbenec vseh državnih uradov. Imeli smo izredno veliko krojaško stavko. Štrajk v stavbinskih podjetjih; stavko železničarjev le pred kratkim preprečil je Wilsonov apel, vsaj začasno; sedaj imamo splošno lekarsko stavko in za prihodnje dni se obljublja premogarska stavka. Železničari, ki so enkrat opustili boj, ker jim je bilo rečeno, da bi njih stavka pomagala vzdrževati dragulj življenja, postajajo nezadovoljni, ker vidijo, da ni njihova popustljivost nič pomagala, kajti draginja se vendar nič ni ublažila.

Vsa ta gibanja se presojajo zelo raznovrstno. Da imajo nasprotni interesi tudi nasprotna mnenja, je seveda najbolj razumljivo. Zaveden delavec se zato ne bo čudil, da ima kapitalist drugačne nazore, kakor on. Ali razum lasnega podjetniškega in lasnega delavskega stališča je še ogromna zaloga mišljenj, uvaževanj, sklepov, načrtov, predlogov itd., nanašajočih se direktno ali indirektno na ta gibanja. Če se pa človek potrudi, da pogleda natančneje v vse, kar se tu izraža, izjavlja, kar presoja in sodi, uvažuje in sklepa, mora sam priti do sklepa, da ni v vseh teh »duševnih« naporihi ničesar toliko, kolikor konfuzije. Zdal čitate, da se je delavec polastila lenoba in modrija povsem resno predlaga, da naj se preišče ta fenomen in najde zanj psihološko zdravilo, češ ko si delavčeva duša zopet poželi dela, bo vseh štrajkov konec. — Komaj ste se poglabili v to nekam skrivnostno filozofijo, pa že naidete samozavestno, vse dvome odklanjajočo trditev, da

provocirajo vse te štrajke sami »rdečkarji«, pripravljajoči s tem »socialno revolucijo«. — Neki temeljiti učenjak išče »nepristranske« instance, ki naj bi neodvisno in za vse stranke obligatno reševale vse spore; treba bi bilo le še, da najde tudi dovolj resničnih, živih ljudi, ki bi bili faktično nepristranski, to se pravi, ki bi sploh mogli biti res nepristranski...

Teorija za teorijo, vsaka zase zmedena, in vse skupaj s kaosom tekmujoča konfuzija.

Ali so za štrajke le voditelji proti volji delavcev? Ali imajo delavske mase štrajkovno bolezen, za katero nimajo voditelji pravega nagnenja? Dejstva najbolj kažejo, kako so taka vprašanja praktično nepotrebna. Dejstvo je, da stopajo v stavke delavske mase in da so organizacije z njimi. Take čudežne moči nimajo voditelji, da bi mogli pognati pol milijona ljudi iz tovarn, če ne bi ta masa sama čutila potrebo boja. Taki sužnji niso voditelji, da bi se morali meniti nič tebi nič vdajati neutemeljeni goniti slepe množice. Dokaz, ki izhaja iz dejstev, je ta, da niso vsi ti boji nič slučajnega, nič umetno napljinjenega, ampak nekaj nujnega, nezogibnega, in če je tako, bi bilo treba le še spoznati tisto silo, ki povzroča to nujnost. Socijalizem jo pozna in jo je že davno označil. Tisti, ki le ne poznajo, bi se morali potruditi, da to najdejo; s tem bi našli tudi pot do uspešne rešitve problema, do ozdravljenja socialne bolezni. Ali kogar je strah zdravila, da celo imena zdravila, ne more pričakovati ozdravljenja.

In to ne velja le za Zedinjene Države, velja tudi za Jugoslavijo, za njene velike stavke v industriji, in kakor smo te dni videli, celo v vseh državnih uradih...

Pismo iz Dunaja.

15. dec. 1919.

Lakota, brezdelnost in nemoralnost preobvladujeta trenutno velenje Dunaja.

Takoj pri vstopu na dunajski tlak te obkrožijo sestradi, premrazujoči, skralno slabo oblečeni moški in fantiči. Ponujajo se ti za prenos prtljage. Da je tu denar izgubil popolnoma svojo prvotno vrednost, posnemaš že s cene, ki jo zahteva nosač: 20 K do bližnjega hotela, komaj 8 minut hoda. Če pa ta zasluži, da ima prišlec nekaj kruha v malhi, eva ti začne takoj govoriti o strašni bedi, preseče te, da mu daš kosček kruha. Tarifa se potem seveda znatno zmanjša. Na desno in levo srečuješ ženske in otroke, ki — v capah, ozeblji in zaduhlih obrazov — drvi-

jo z »nakupljenim« in na tleh pobranim »blagom« proti domu. Kmalu te ustavi boljše oblečen človek, ki te prosi, da mu daruješ ali prodaš cigareto! Tobaka je na Dunaju bore malo in še tisti, ki ga dobi kadilec, le pomešan z listjem: cigare so pa sploh v najboljšem slučaju v sredini iz hukovega lista! V kavarnah se dobe egiptovske cigarete po 1 K 80 vin, do 2 K, veržinke po 5 K, druge cigare (britanike, trabuke) pa po 8 do 10 K komad.

V hotelih se težko dobi stanovanje, vsaj le vsepovsodno polno — Italijanov, in židov. Na cestah drve avtomobili brezobzirno preko vsega, tik in mimo tramvajskih tračnic, da

V nedeljo dne 21. t. m. ob 10. uri dop.

se vrši

v veliki dvorani „Mestnega doma“ javen shod proti draginji.

Draginja narašča! Pomoč proti njej iščimo le v nas samih! Sodrugi na plan! Vsi na shod!

ni čuda, če se vsak dan pripeti ne-
sreča.

Večnja na tramvaju stane 1 K, ponoči 2 K. In kljub tej ceni so tramvajski vozovi, čeprav ima vsak motorni voz še dva priklopna vozova, nabito polni.

Na Dunaju živi ena plast ljudstva, druga pa vegetira, odnosno strada. Med prve spada seveda vsi verižniki, katerih na Dunaju kar mrgoli (precejšen kontingent teh tvorijo židje iz — Zagreba), potem došleci iz antantinih dežel, madžari in zopet — židje. Tem ne primanjkuje ničesar. V gostilnah in restavracijah servirajo mесо vseh kakovosti; goveje mесо po 23—25 K, telečjo pečenko po 30 K in prešičevo pečenko po 32 do 35 K itd. In zabavališče je tudi dovolj, gledališča so vsak dan nabito polna.

Tam zunaj ob periferiji mesta pa umira človek — glad, mraza in dušne boli. Na periferiji je vse raionirano. Nebroj kart za živila — ali kaj pomaga, ko pa živeža ni. Kruh, pečen iz slabe koruze, stane 5 K hlebček; dobiš ga pa samo eno osminko na dan; četrt kilograma moka, s katero ni mogoče niti zgotoviti prikuho, je tedenski kvantum za osebo. Meso se dobi 12 kg na teden in oseba, seveda je to slabo konisko mесо, ki pa stane 56 K kilogram! Masti itak ni, kvečjem kak margarin, katerega bi drug človek uporabil kot mazilo za čevlje. Krompirja ni, pač pa dovolj posušene zelenjave še iz vojnih časov.

Pred delikatesnimi trgovinami se tare polno ljudstva. In kaj vidiš v izlozbi? Lepo etiketirane steklenice narcipan, in »zajamčeno pristne« slaščice iz bele moka, konzistentnega pa ne vidiš nič.

Kamor jo kreneš, povsod čepi ali sloni ob zidu, — vojni pohabljenec, žena z otroci — proseč milodarov. Na drugi strani ceste ti pa vijejo na ušesa vsenavskriž: »Az Est«, »Budapesti Hirlap«, »Pester Lloyd«, ter nebroj imen dunajskih tujanjih, opoldanskih in večernih listov.

Pred prodajalnami kanditov, čokolade itd. stoje polozee mladih žensk in otroci, čim pa pridejo zad-

nje na vrsto, je navadno že vse raz-
prodano.

V notranjem delu mesta pa kuguje kruh po 25 — 30 K hlebček. Kdo pa premore to ceno — tam ob periferiji!

Kuriva ni. Premoga dobi vsaka družina za kuhinjo 3 in pol kg na teden. Drva stanejo 2 K 50 vin, kilo! Ni čuda tedaj, da so segli Dunajčani po samopomoči: sedaj sekajo po dunajskih gozdih, tako da ni več daleč čas, ko pače zadnje drevo! Dnevno je tam »na delu« 5000 oseb, ob nedeljah pa celo 100 do 150.000! Umevno je, da tu posebno cvete verižništvo. Dunajski listi so poročali zadnjič, da je neki kočijaš s prekupom lesa iz dunajskih gozdov postal v kratkem milijonar.

Po ulicah tavajo suhe, blede postave v cunjah, boš otroci stopicajo otožno, vsak obremenjen z butarami. Ženske imajo na nogah strgane moške čevlje, ki jih k večjemu ovirajo v hoji.

V mestu pa se izprehaja »modna dama«, vsa v kožuhovalni, ki velja morda nad 50.000 K, v »ajour« nogovih, lakastih čevljih s 7 do 8 cm visokimi petami! (Tout comme chez nous).

Razkožje in siromaštvo — »Poprečni« Dunajčan je še vedno tisti nedosegljivi kojér, bon vivant in dovtipnež. Njemu primanjkuje samo — reprezentantnega vladarja, ob mizah se politizira in udriha po vladi in »Volksher-u«. Proletariat pa misli in čuti drugače, in bi najraje napravil red s komunistično republiko. Presumptivni monarh povprečnega Dunajčana bo našel vsekakor bore malo atributov slaja. Saj le že vse razprodano: cesarski konji, vozovi, pohištvo, perilo, gobelini, zlata in srebrnaposoda in porcelan, umetnine in slike. Sedaj pride na vrsto še tobačni monopol, katerega so kupili za 30 milijonov hol. gold. — Holanci — in telefon. — Velike livarne železa Alpinske montanistične družbe v Erzbergu so itak že kupili Italijani, Böhler tvornice v Kapfenbergu so v rokah Amerikoncev, in v Mürrzuschlagu deluje tudi že tui kapital.

Kljub temu pa ljudstvo nima ži-
veža in umira počasne smrti.

Zadnjič so izkopalne ženske na hribu Laa, v X. okraju dozdevno mlado prešičje mесо. Pečeno mесо so jedle in ponudilo drugim. Bilo je pa to mесо dva dni prej umorjenega osemletnega — otroka! Čudno, da so ženske sprejele to naznanilo brezbrizno. Lačno so bile!

Po cestah naidoš vsepovsod 20 vinarjski mestni denar, tupatam celo pol krome. Pravijo, da je dunajska občina pred izdajo 20 vinarjskega papirnatega denarja profitirala nič manj ko — 2 milijona kron! Denar nima nobene veljave.

Zadnjič sem videl v »Kärntnerstr.« damo s psom, ki je bil odet z »astrahanom«. Tudi na glavi je imel slično čepico in okolo vratu zlato kolajno!

Tam zunaj pa umira ljudstvo gladu in mraza. V kavarni kupi mlad, eleganten frkolin cel zavoček »egiptovskih« za 250 K, pred kavarno, pa prosi siromak kosček kruha.

Antantina mislija opazuje razkožje v barih-vinotocih, ponočnih finih beznikih in prvovrstnih hotelih, ter informira »vladnim potom« svoje vlade o — bedi. Ni čuda, če pomoči od nikoder ni. Obljubljajo pomoč, ki je pa od nikoder ni, in ki je tudi ne bo, dokler se nemško-avstrijski proletariat ne reši notranjih in zunanjih razlaševalcev.

Ljenin o mirovni politiki Rusije.

Iz Revala prihaja zanimivo poročilo, ki bi bilo vredno največje pozornosti. Ljenin je po tem brzotoku sestavil lastnorodno pismo za »Chicago Daily News«, datirano dne 5. oktobra in odposlano v Chicago po pošti. Pisano je v angleščini in odgovarja na pet vprašanj, ki jih je korespondent predložil Ljeninu. Zadržanja se tako:

»Prosim za odpustanje za slabo angleščino. Na Vaša vprašanja odgovarjam rad.«

Vprašanje in odgovori se glase: Vprašanje: »Kakšna je sedanja mirovna politika sovjetske vlade?«

Odgovor: »Naša mirovna politika je taka kakor prej. To se pravi, sprejeli smo mirovni predlog mister William C. Bullitta.«

Vprašanje: »Kakšni so v splošnem mirovni pogoji sovjetske Rusije?«

Odgovor: »Nikdar nismo izpomenili svojih nazorov, ki smo jih formulirali z mr. Bullittom. Pred prihodom mr. Bullitta smo večkrat oficijelno ponudili mir zaveznikom.«

Vprašanje: »Ali je sovjetska vlada pripravljena absolutno garantirati

odšla brez besede. Ta nema strpljivost je bila zame preveč; ako bi se kregala, bi mi bilo ljubše; bolečina me je zgrabila in poklical sem jo nazaj. «Niti vinarja nimam,« sem rekel. »ampak ne pozabim, jutri nemara. Kako ti je ime? Tako? Lepo ime; ne pozabim ga. Torej jutri.«

Ali vedel sem, da mi ni vrjela, vzlic temu, da ni rekla besedice in jokal sem od obupa da mi že to malo pocestno dekletce noče verovati. Se enkrat sem jo, poklical nazaj, odpel laderno sukno in ji hotel dati svoj telovnik. Jaz ti že pokažem, ne verovati, le počakaj malo.

Televnika nisem imel! Kako sem ga tudi pač mogel iskati! Tedni so že minili, odkar sem ga imel. Kaj me je neklj zmotilo? Preplašeno dekletce ni čakalo delj časa in se je brzo odstranilo. In moral sem jo pustiti, da je šla. Ljudje so lili vkup in se smejali naglas; policist se je pridiral k nam in hotel vedeti, kaj se je zgodilo.

»Nič,« sem odvrnil, »prav čisto nič! Mamele dekletu tamle sem hotel samo dati svoj telovnik... za njenega očeta... Za to se vam ni treba smejati. Saj bi šel vendar lahko domov, in oblekel drugo.«

(Dajle prih.)

LISTEK. GLAD.

Spisal Knut Hamsun. — Poslovenil
Fran Albrecht.

(Dalle.)

Z velikim N, sem rekel, s polntrn velikim N! Torej še enkrat: Ali pa si tudi lepo molil k NJEMU, dete mo? In povedil sem glavo in sem napravil svoj glas jokav ter sem odgovoril: Ne!

To se tudi še ni glasilo prav. Norec ti, saj se ne znaš hliniti! Da moraš reči, da, lepo sem molil k bogu. In k svojim besedam moraš vzeti najzgodnejšo melodijo, kar si jih kdaj čul. Takoo — zdaj še enkrat! Da, to je bilo že bolje. Toda vzdihovati moraš, vzdihovati kot kak piščalkar. Tako-o.

In tako se podučujem v hlinjenju, bljem nestrpno z nogo, ako se mi noče posrečiti in se psujem s tepcem, dočim se potniki na cesti začudeno obračajo in me opazujejo.

Neprestano sem žvečil svojo oblanico in se opotekal, kolikor naglo sem utegnil, doli po cesti. Toliko da sem se razgledal, sem že bil spodaj na železniški postaji. Na Rešni cerkvi

je kazala ura poldnev. Postal sem za hip in premišljal. Obraz se mi je pokrnil z medlim potom, ki mi je curkal v oči. Pojdi z mano na obrežje, sem delal samemu sebi. Se pravi, ako imaš čas? In napravil sem si poklon in stopal doli k železniškemu keju.

Zunaj so ležale ladje, morje je valovalo v solncu. Vseopovsod marljivo gibanje, zvoneče piščalke parnikov, nosači z zaboji na ramah, čilo petje težakov pri delu. Ženska s pecivom sedi blizu mene in se sklanja s svojim rjavim nosom nad svojim blagom. Mala mizica le pregrešno polna samih slaščic in nejevoljen sem se okrenil od pogleda na to. Duš ledil le polnil vse obrežje; fui, odprti okna! Olenil sem se k gospodu, ki je sedel poleg mene in mu let nazorno razlagati neumestnost s temi ženskami s pecivom tu in tod in vsepovsod... Ne? Ampak saj mi boste vendar priznali, da... Toda dobri moji možakar je zaduhal nekakšno zlikovstvo in me ni pustil niti do konca govoriti, marveč je vstal in šel. Tudi jaz sem vstal in mu sledil, trdno odločen, da dokažem možu njegovo zmoto.

»Celo z ozirom na zdravstvene razmere,« sem rekel in ga potrepal po rami.

»Oprostite, jaz sem tukaj tujec in ne vem prav nič o zdravstvenih razmerah,« je rekel in strmel prestrašeno vame.

To vsekakor spremeni stvar — ako je tujec... Ako bi mu nemara mogel biti kako na uslugo? Da bi ga vodil okrog? Ne? Bilo bi mi sicer v posebno veselje in prav nič ga ne stane.

Toda mož se me le absolutno hotel odkrižati in je urno pobegnil preko ceste na drugo stran.

Šel sem spet k svoji klopi in sedel. Bil sem zelo nemiren, in vsled tiste lajne, ki je lajnala boli gork, je postalo še huje. Trda, kovinska godba, komadič iz Webra, h kateremu je mlado dekletce pelo žalosten napev. Ti piškaločji, trepiči zvoki lajne so mi šcemeli po krvi, živel so mi prišli drgeteti, kot da odmeva v njih muzika in čez trenotek sem omahnil vznak na klop in pričel ob tem napevu tiho prepevati in gostoleti. Cesa se vseza človek ne poloti, ako je ves sestradan. Čutil sem, da se izgubljam v te zvoke, da se razkrajam v zvoke, da izhlapevam in objelo me je čustvo, kot da plavam visoko preko gora v vse svetlejšje pokrajine.

»Kratcar, prosim!« je reklo mlado dekletce in mi nudilo majhen pločevinast krožnik, »vsaj en vinar!«

»Da,« sem nezavedno odgovoril in poskočil in pričel preiskavati svoje žepce. Ampak dete je menilo, da se hočem šaliti ž njo in je

rat, da ne bo posegala v notranje zadeve tujih dežel?

Odgovor: »Pripravljeni smo garantirati to.«

Vprašanje: »Ali je sovjetska vlada pripravljena dokazati, da zastopa večino ljudstva?«

Odgovor: »Da. Sovjetska vlada je najbolj demokratična vlada na svetu. Pripravljeni smo dokazati to.«

Vprašanje: »Kakšno je stališče sovjetske vlade glede na gospodarski sporazum z Ameriko?«

Odgovor: »Odločno smo za gospodarski sporazum z Ameriko — z vsemi državami, zlasti pa z Ameriko.«

Besedo »zlasti« je Ljennin podarjal.

Zadnji odstavek pisma se glasi: »Ako je potrebno, vam lahko damo popolno besedilo naših mirovnih pogojev, kakor je bilo formulirano z mr. Bullittom.«

Pismo ima podpis »Vladimir Uljanov«. Kakor znano, je to pravo Ljennino ime.

Ignac Mihevc:

Slovenska industrija, mezde in dragotja.

(H kongresu slovenske kovinarske organizacije.)

Osrednje društvo kovinarjev in sorodnih strok. posluje samostojno ravno eno leto, in sicer odkar se je organizacija kovinarjev ločila od Dunajske centralne.

V tem letu je imela naša organizacija ničmanj kot 35 delavskih pogajanj v svrhu povziranja plač.

Mezde kovinarskih delavcev so se v nekaterih krajih ta čas več kot podvojile. Kratko povedano, naša organizacija je izvajala v prid kovinarjev samo na mezdi čez 7 milijonov kron.

Vzlic temu razveseljivemu izboljšanju mezd, pa lahko trdimo, da se življenjske razmere našega kovinarja niso znatno izboljšale. Zakaj?

Dosti kovinarjev imamo, ki zaslužijo dnevno čez 30 in celo čez 40 kron.

Pred menoj imam spomenico delavcev kovinske stroke, v kateri se zahteva vzlic dnevnemu zaslužku, ki znaša skoro 40 kron, nad 30 od sto povziranja plač. Ne morejo pač izhajati, in kolikor sem informiran, se bo zvišalo mezde teh delavcev vsaj za 25 od sto.

Dejstvo je, da delavci, vzlic visokim plačam, ne morejo izhajati.

Na se plače še tako zvišajo, delavstvo si ne more zato nabaviti ne obleke, ne obuval. Kaj še. Niti zadostne dnevne hrane si ne more zagotoviti. Kaj tedaj ukreniti?

Povemo odkrito, da moramo usmeriti bolno silo organiziranega proletarijata družam, da moramo predvsem odstraniti vzroke današnje dragotje.

Dejstvo je, da sta danes glavna oškodovalec delavca — valuta in verižništvo. Ker delavstvo z valuto, skoro ničesar ne dobi, je vsako mezdno izboljšanje malodane brezpomembno.

Naša valuta se bo dvignila šele takrat, ko bomo pričeli prodajati naše produkte v inozemstvu. Izvažanje naših pridelkov v tujino bo šele povečalo vrednost našega denarja.

Baš v tem oziru je pa naša vlada ogromno zgrešila.

Meseca junija t. l. je vlada ponovno prepovedala izvoz železarske industrije. Mi pa imamo na Ogorinskem (na Dobravi) eno najmodernejših tovarn elektrodov, v cel Evropi. In ta tovarna je v stanu predurati v enem letu 7000 ton elektrodov, kar bi znašalo, po današnji ceni do 14 milijonov kron.

Ako bi bile tudi vse kemične tovarne v Jugoslaviji popolnoma za-

poslene, bi rabile komaj 2000 ton elektrod. Ostalo bi jih nam tedaj za izvoz še vedno 5000 ton, t. l. 12 milijonov kron. Vodstvo te tovarne se pa že 6 mes. trudi, da bi dobilo dovoljenje za izvoz elektrodov, dobi pa le nasprotno naznanilo, da se elektроди ne smejo pod nobenim pogojem izvažati. Zakaj in v korist koga je ta prepoved došla, sam bogšavedi. Med tem pa morajo delavci te tovarne opravljati neproduktivna dela in vlada je prisiljena jih subvencionirati.

V Bistrici v Rožu se izdeluje letno 2000 ton žičnih vrvi, ki znašajo nad 20 milijonov kron vrednosti, ter nad 1000 ton fine žice v vrednosti 10 milijonov.

Kar jih pa rabi Jugoslavija, se jih lahko producira v 10 delavnih dneh. Ostalih 300 delavnih dni bi delavstvo lahko delalo v svoj in v državni prid.

Jesenice: Vzlic valjarne producirajo 10.000 ton trakov (Bandeisen) v vrednosti 90 milijonov kron. Ta izdelek je bil svetovno znan in se je izdeloval samo za eksport v tujino. Niti za Avstrijo ni prišel posebej v poštev. Prodalo bi se ga lahko za d-ber denar. Za domačo porabo pride komaj 1000 ton v poštev.

Citirali smo samo nekaj kovinskih obratov, kolim le zabranjen izvoz v vrednosti nad 100 milijonov kron.

Mesto profita bomo imeli vsled tega v kratkem na tisoče in tisoče delavcev na cesti.

Tako se dela pri nas za sanacijo našega gospodarskega življenja...

Tudi za slovenske kovinarje, kakor za vse druge kategorije delavcev, je samo ena rešitev: boj za preureditev vsega našega gospodarskega življenja, boj za ureditev prometnih razmer, za dvigovanje naše valute, boj vsem verižnikom, malim in velikim, v mestih in na deželi, kontingentiranje živil in strogo nadzorstvo nad uvozom in izvozom, industriji pa omogočitev urnega razvoja v korist industrije pa tudi delavstva.

Predvsem in nadvsem pa odprava sedanje neznosne dragotje.

Dokler ne odpravimo sedanjih neznosnih vedno višjih cen na živilih, na oblačilih in drugih predmetih, je vsako mezdno izboljšanje iluzorno.

Bojne sile proletarijata moramo združiti in usmeriti v tem pravcu. Boj dragotni, dolgi z visokimi cenami, proči z oduševstvom, ljudsko prehrano v ljudske roke!

in odsek za zunanje stvari na stališču saintgermanske pogodbe ter da, kar se tiče nasledstvenih držav, posebno pa Jugoslovanske, ne dela nobene posebne politike in odločno obsoja posebno politiko onih meščanskih krogov, katerih nazore zastopajo nekateri graški in dunajski listi.

Dr. Rennerjeva mislija v Parizu je zadnji poizkus avstrijske vlade za izboljšanje žalostnih prehranjevalnih razmer republike. V privatnem stanovanju Clemenceaujevem so pred tremi dnevi razpravljali o gospodarskem položaju Avstrije. Dr. Renner je izjavil, da mali priboljški, ki jih dobiva republika od vzhoda, zdaleka ne zadostajo potrebam. Tudi prihoda živil preko morja ni mogoče več dočakati. Nujno potreben je predurjen v obliki živil, ter primeren kredit za nakup žita in sirovin. L'acheteur je po Rennerjevem poročilu izjavil, da je reparacijska komisija sklenila, brez odlašanja odposlati v Avstrijo onih 30.000 ton žita, ki so že v Trstu in dovolliti Jugoslovij kredit, na podlagi katerega bo ta mogla dobavljati avstrijski republik živila. Reparacijska komisija bo najkasneje v enem tednu odločila, katera od točasnih v prilogi odškodnine in obnove zastavljenih avstrijskih aktiv naj se stavi avstrijski vladi na razpolago za samostojno najetje kreditov. Vrhovni svet je privolil, da avstrijska vlada dovrši pogajanja

z nekim nizozemskim konzorcijem v svrhu zastave tobačnega monopola. (Prvi, iz te kupčije izvirajoči predurjem v znesku 30 milijonov goldinarjev se bo porabil za nakup najnujnejših živil). Reparacijska komisija bo takoj proučila podrobnosti načrta za prehrano Avstrije, ki ga je izdelal avstrijski državni tajnik za ljudsko prehrano in ki velja za prihodnjih deset mesecev, ter bo čimprj obvestila avstrijsko vlado o tozadevnih ukrepih.

Brzljavne vesti.

Jugoslavija.

POSOLILLO V AMERIKI.

LDU. Belgrad, 17. Neosnovana je vest, da je vlada opustila namen, dobiti posolilo v Ameriki. Vlada vztraja še vedno na stališču, da Jugoslavija neobhodno potrebuje posolila v inozemstvu in da je v tem oziru najugodnejše, misliti na Ameriko. Ugovorilo pa se je, da Jugoslavija začasno nima resnega upanja na uspeh, pravtako kakor tudi vladi Francije in Belgije nista imeli nobenega uspeha. Šele ko bodo jugoslovanske meje končnovellavno določene in ko bo rešeno valutno vprašanje, se bodo v tem oziru storili koraki, ki utegnejo imeti uspeh.

Odškodnina za Srbijo.

LDU. Belgrad, 17. »Pravda« poroča iz Pariza: Iz verodostojnega vira doznavamo, da bo Srbija v roku enega tedna prejela kot prvi del odškodnine 15 milijonov frankov.

Po svetu.

Italija zahteva Zader.

LDU. Belgrad, 17. »Pravda« doznava iz Pariza: Po vesteh iz diplomatskih krogov zahteva Scialoja samo Zader. Odele reškega vprašanja je, kakor se zdi, predlagal kondominij Italije in Jugoslavije.

Novi italijanski predlog k reškemu vprašanju.

LDU. Belgrad, 17. »Pravda« doznava iz Londona: Zdi se, da so Italijani predlagali, da bo Reka italijanska, in luka prosta.

D'Annunzio proti Consiglio Nazionalu.

LDU. Bakar, 17. D'Annunzio se noče pokoriti sklepu Consiglio Nazionalu, marveč zahteva, da meščani izjavijo sami, ali naj zapusti mesto, ali naj ostane. D'Annunzio veli namreč v proglasu na prebivalstvo, da zahtevajo interesi naroda in domovine, da se odstrani, da pa tega ne more storiti, preden ga prebivalstvo ne odvzete prisrge. Vsled tega se vrši 18. t. m. plebiscit: to bi bil tretji plebiscit na Reki. Vsak volilec bo prišel z listkom, na katerem bo zapisano samo eno vprašanje, namreč ali je s tem zadovoljen, da d'Annunzio odide. Volilec bo imel na listek zapisati samo »da« ali »ne«. Plebiscit bo trajal od osmih do šestnajstih. Od izida tega plebiscita bo odvisno, kaj bo d'Annunzio storil.

Izpremembe v italijanski vladi.

LDU. Bazel, 17. (ČTU.) Kakor poroča »Avanti«, se bodo vsled pri-

Naši bodoči dnevi.

Komu naj posvetimo naše dneve v bodočnosti.

Ali naj čakamo, da mine poučdeljek in da pride torek za njim? Ali naj čakamo, da se bo veliko delo, ki nas čaka, izvršilo samo? Ne so drugil! Treba nam je neumornega dela povsod. Povsod, na vseh poljih, kjer je mogoče, moramo ustvarjati in zidati, da bomo ob pravem času vsi na svojem mestu.

Potrebuemo izobrazbe, ki je glavno oržje za izboljšanje onih ciljev, za katerimi hrepenimo vsi tisti, ki smo bili že ob svojem rojstvu obsojeni v robstvo. Ni daleč čas, ko bodo tudi za nas in za našo sedaj raztrgano dečo nastopili boljši časi.

Vse si moramo ustvariti sami, navezani smo sami na sebe. Zatorej, sodrugil in sodružice, strnimo se skupaj v naši izobraževalni organizaciji »Svobode«, da bomo lažje stopali po naši začrtani poti. Izobrazba je on temelj, na katerem mora sloveti vse naše dolgotrajno delo in naša stavba. Našo izobraževalno organizacijo moramo tako utrditi in podpirati, da bo lahko vse, kar še danes ni mogoče, izpopolnila.

Snujte, kjer še ne obstoji podružnica »Svobode«, isto, agitirajte zanjo in razlasnite vsem, ki še niso spre-

Kaj mora Nemčija še izročiti antantil. Churchill je izjavil v poslanski zbornici, da je Nemčija dejanski že izročila 5000 topov, 25.000 strojnic, 3000 mozarjev in 1790 letal. Železniškega materiala mora izročiti še 42 lokomotiv in 460 vagonov. O pogajanjih v Jurjevu (Dorpatu) je Churchill dejal, da doslej še ni prišlo do sporazuma med sovjetsko Rusijo in baltičskimi državami in da zavezniki pri teh pogajanjih puščajo baltičskim državam popolnoma svobodno roko.

tiska socijalnih demokratov izvršile velike izpremembe v italijanski vladi. Volni minister je že podal demisijsko. Njegov naslednik bo civilna osebnost.

Kredit Avstriji.

LDU. Pariz, 17. (DunkU.) Na včerajšnji seji vrhovnega sveta, katere se je udeležil tudi državni kancelar dr. Renner, so sklenili, da se tekom desetih dni izda sklep o kreditih, ki so potrebni za izvedbo pomnožnega programa, ki ga je sestavil dr. Löwenfeld Russ.

Avstrija odda v zakup tobačni monopol.

LDU. Pariz, 17. (DunkU.) S pismom, naslovljenem na državnega kancelarja dr. Rennerja, pooblašča vrhovni svet avstrijsko vlado, da do sporazuma z malim odborom, ki ga bodo določile alirane države, v zakup tobačni monopol. Skupiček bo smeja vlada porabiti edinele za nabavo živil.

Odhod dr. Rennerja iz Pariza.

LDU. Pariz, 17. (DunkU.) Državni kancelar dr. Renner in njegovo spremstvo bodo jutri zvečer odpotovali iz Pariza. Včeraj popoldne je dr. Renner obiskal šefa političnega oddelka v ministrstvu za zunanje stvari, Berthelota.

Spopadi med stavkuločimi v Madridu.

LDU. Madrid, 17. (ČTU.) Stavka tramvajskih uslužbencev je povzročila spopade. Policija in orožništvo sta morali nastopiti. Pričakuje se, da se bo v mestu prišlo do obsebnega stanja. Tudi v Barceloni je konflikt čimdalje ostrejši. Izprtle se je razširilo v vsej Kataloniji.

Wilson bo tretji kandidiral.

LDU. Berlin, 17. (DunkU.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz New Yorka: V Washingtonu menijo, da pomenja dejstvo, da je predsednik Wilson vse kompromise kategorično odklonil, ratifikacijo mirovne pogodbe. Govori se, da bo Wilson tretji kandidiral in da postavi vprašanje zveze narodov za glavno točko svoje kampanje. Bivši poslanik Gerard se tudi imenuje kot kandidat za predsednika.

Ameriški senat.

LDU. Washington, 17. (ČTU.) Senat je sprejel resolucijo, ki zahteva, naj Wilson predloži vso korespondenco med Zedinjenimi državami in Anglijo radi angleško-perzijskega dogovora.

gledali pomen te organ. za slov. proletarijat. Pri vsaki podružnici naj se ustanovi telovadni odsek. Vsi delavski starši pustite svoje otroke v naše vrste. Vsi delavski otroci naj zahtajajo k telovadnim vajam »Svobode«, da se krepe in ostanajo zdravi. Posnemajmo naše sodruga v Českoslovaški republik, ki imajo danes že vso delavsko mladino v svojih vrstah. Zato je naša dolžnost, da hoidimo isto pot.

Naša izobraževalna organizacija se je v tem kratkem času zelo izpopolnila, povsod, na vseh poljih je na delu. Da je pa delo uspešno in še bolj plodonosno, je nujno potrebna vsestranska podpora in od vseh sodrugov in sodružic žilavo sodelovanje. Če boste vsi izpolnili svoje dolžnosti in bili ob pravem času na svojem mestu, se bodo kmalu pokazali veliki uspehi.

Naši nasprotniki skušajo na vse načine zasejati med delavstvo razdor. Tudi oni snujejo izobraževalno organizacijo. Kako hočejo oni izobraževati delavstvo, dobro vemo, kajti slike njihovega izobraževalnega dela iz preteklih časov še nismo pozabili. Sramota bi bila za ono delavstvo, ki se še danes ne morelo otresti hlapčevstva. Naši nasprotniki hočejo še nadalje vzgojevati hlapce in sužnje. Toda mi ne čemo biti več hlapci, ne sužnji, tem-

več hočemo postati svobodni in enakopravni tistim, ki živijo od žuljev, naših rok. Zato, sodrugil, pridno prebirajte ob prostih urah dobre in podučne knjige. Vzgjajmo svoja otroke, da bodo enkrat ložje živeli nego živimo mi danes.

Iz hlapcev bomo postali svobodni, če bomo delovali v naši izobraževalni organizaciji »Svobode«.

Zatorej, sodrugil, vsi na deio za izobrazbo.

Novice.

— Izvoz kolekovanih bankovcev, prepovedan. Na podstavi ministrskega sveta z dne 8. t. m. je odredil finančni minister, da je izvoz z znanimi kraljestva, SHS markiranih bankovcev Avstro-ogrskoe banke iz kraljestva SHS prepovedan. Kdor bi se pregrešil proti temu, temu bi se bankovci konfiscirali na korist države in obsojeni bi bil v zmislu člena 140. c. carinskega zakona kot tihotapec.

— Bolgarski in grški niklasti denar veljaven v naši državi. Na podlagi sklepa ministrskega sveta št. 3481 od 5. t. m. je izdal finančni minister naredbo, da velja bolgarski niklasti denar po 5., 10 in 20 stotink leva in grški niklasti denar po 5, 10 in 20 leptov za vsi teritorij kraljestva SHS do dajne naredbe kot niklasti denar kraljevine Srbije v isti minimalni vrednosti in kot tak, da se sprejema tudi pri državnih in drugih javnih blaginjah. (LDU.)

— Dr. Vesnić, jugoslovanski poslanik v Parizu je dobil dvamesečni dopust.

— »Radnička Riječ«. V Osijeku je pričel izhajati tednik »Radnička Riječ«, glasilo komunistov.

Požar. V soboto, dne 13. t. m. je izbruhnil požar v tovarni za železniške vozove Weitz v Gradcu, ki je deloma uničil tovarno. Škoda se ceni na 400.000 kron.

— 1000 kron za par čevljev! Ne sicer pri nas — da se nikdo ne ustraši — toda dunajska čevljarica zadruga je sklenila tako zvišati cene čevljev. Odslej bo stal na Dunaju par čevljev 900—1000 kron! — Pa da ne bodo začeli trgovci pri nas čevlje skrivati, deželno vlado opozarjamo na ta dejstva in zahtevamo od nje, da takoj določi maksimalne cene za čevlje.

— Ladja z darili za češke sodruga se potopila. Praški socijalno-demokratski izvrševalni odbor je dobil iz Hamburga poročilo, da se je naleteča na mino potopila ladja, ki je nosila 500 zabojev daril, poslanih od »Ameriško-češke delavske federacije« stradalci delavski deci v Šleziji, Slovaški in Padkarpatski Rusiji za božičnico. Upamo in želimo, da bo vest preurajena.

— Izkon starinskega mesta na Kreti. Kakor poroča »Times« iz Aten, se je pričelo na Kreti izkopavati staro mesto. Odkrilo se je v vasi Mafija v bližini Kandije razvaline stare palače, ki so iz časov Minosa. Baze izkopanih sob so okrašene z zlatimi okraski, in nosilo razne napise. Nekaj kilometrov od palače se je našlo grobove, v katerih so se nahajala še okostja. Sklepa se, da je bila ta naselbina iz starejših minoičnih doba, ki podaja popolnoma nova dokazila o kulturi na Kreti. Zaniniva najdba za Amfipolis v Makedoniji je tudi velik nramornat kos, ki predstavlja leva in je iz klasične dobe grške umetnosti.

— Katoliški duhovnik se je oženil. Na Reki se je pred 14. dnevi civilno poročil duhovnik Niko Petrič z gđc. Zorko Oršič. To je prvi slučaj v naši državi, da se je oženil katoliški duhovnik. Na Češkem se ženijo že od prevrata sem.

Papež in »Večerni list«.

LDU. Berlin, 12. (DunkU.) »Vossische Zeitung« poroča iz Lugana: Kakor javljajo listi iz Rima, je papež v svojem nagovoru na kardinalu pri zadnjem tajnem konzistoriju zazamoval kot najvažnejšo nalogo katoliške cerkve boj proti boljševizmu, ker hoče družabni red vseh omikancev razdreti in ga nadomestiti z Bogu sovražno kaotično anarhijo. Papežev nagovor bo najbrže zelo vplival na zadržanje poslanca italijanske katoliške ljudske stranke ter oviral nadaljnje skupno postopanje s socialisti. — Op. ureč. Ker je »Večerni List« še sinoči zagovarjal boljševiško vlado, je pričakovali, da bo z ozirom na nasprotno stališče papežev, izvajal posledica ter izzval strašen razkol v rimsko-katoliški cerkvi. Sati je vendar očitno, da se je papež tako srdilo zagibal proti boljševizmu zgolj pod pritiskom heretičnega »Večernega Lista«. Človeški zgodovini je dan

nov pravec: Ali zmaga papež, ali zmaga »Večerni list«. O bejbevilih pa niti ne govorimo. Ti vrhovi se ne zanimajo veliko ne za papeža, ne za »Večerni list«.

Dnevne vesti.

Vprašanje.

Z ozirom na pismo, ki ga je objavil dr. Pegan v »Slovenec«, vprašamo vodstvo SLS, če mu je kaj znano, da s snuje dr. Peganovo stranko iz pristašev politične organizacije in vodstva SLS, ki bo šla v glavnem za tem, da se reabilitira dr. Šusteršiča ter kakšna ustna in pisarna poročila so klerikalni velmožje dobili iz krogov Habsburžanov. Kar se tiče denarne podpore vodstvu SLS lahko bi molči. Tudi glede ostalega lahko molči. Toliko velikodušni smo še, da mu to dovolimo.

Čestitavo.

Glasilo SLS, »Slovenec«, se je poslužilo objaviti pismo dr. Pegana glede delovanja dr. Šusteršiča v tujini. Kakor se vidi, so gospodje o delanju in nehanju dr. Šusteršičevemu natančno informirani. Začudenost slovensko občinstvo naj vzame zaenkrat naznanje, da se Šusteršičeva korespondenca s Slovenijo omejuje le na eno ali dve tedenski pisma. Razume se, da vse buleje te pisma le goje pozdrave Šusteršičevi soprog, drugega prav nič. »Slovenec« čestita. Nova stranka je s tem javno že osnovana. Tudi so s tem obnem osnovane nove smeri klerikalnega gibanja na Slovenskem. Živela stara, nova Avstrija! In — tiho!

»Slovenec« in habsburška Avstrija.

Da že sedaj osvetlimo smer, v kateri bo delovala na novo preobnovljena klerikalna stranka, smo sklenili, objavljati »Slovenec« habsburške slavospeve v prizi in v vezani besedi v našem listu pod skupnim naslovom: Črna knjiga slovenskega klerikalizma. Ta knjiga bo zelo zanimiva. Tudi zategadelj, da si naša javnost ne bo po nepotrebnem belila glave in vpraševala po programu te nove, stare klerikalne struje. Svetujemo jim zato (v dobri nadi, da nas bodo odobravaljo poslušali), da že sedaj skrbno in pridno molče. Za klerikalno propagando bomo poskrbeli iz naše velike dobrote sami. Pojdite se torej mirno solit in potem spat in — ponavljamo še enkrat — molčite. Nepotrebno se razburjate glede dr. Šusteršiča, ki se, hvale bogu, po povratku iz Milana v Švico, prav linearno zabava v Bernu med svojimi habsburškimi bratci. Od pomoči bomo vsem vašim skrbem za njegovo zdravje in prihodnost vaše stranke. Torej še enkrat: Tiho — pst! — Bog obvari, bog ohrani!

Javni nameščenci za izboljšanje svojega gnotnega položaja.

Dne 18. t. m. ob 10. uri dopoldne se je vršil manifestacijski shod vseh javnih nameščenov v »Mestnem domu« v Ljubljani. Udeležba je bila zelo velika. Do 13. ure so bili zaprti vsi uradi in šole. Shodu je predsedoval predsednik društva javnih nameščenov, davčni nadzornik g. Lilleg, ki je opisal vse korake, ki so jih storile organizacije za izboljšanje svojih plač. Nadsvetnik g. Govekar je ostro protestiral proti zavlačevanju izvršitve naredb o ureditvi uradnih plač in pozvil vladno, da prepreči z vsemi sredstvi draginjo. Dr. Reiser je povdarjal solidarnost vseh javnih nameščenov, ki so pripravljeni stopiti tudi delansko v stavko, ako bi vlada zavlačevala končno veljavno rešitev vprašanih gnotnega položaja. Na shodu so bile sprejete tri resolucije. Prva zahteva, da vlada ugodi vsem zahtevam javnih nameščenov, ki naj stopijo v veljavo s 1. decembrom 1919, druga, da se uvrsti novo poštno uslužbenstvo, ki se ni nvrščeno po službeni pragmatiki v nobeno kategorijo, z dnem 1. januarja 1920 v kategorijo, tretja pa, da se nemudoma ukine sodna preiskava proti predsedniku »Saveza javnih nameščenov« v Zagrebu, dr. Benkoviču. Resolucije so bile soglasno sprejete. Shod se je izvršil brez hrupa in se je udeležništvo mirno razšlo.

Posiljanje denarja iz Amerike

se vrši še vedno zelo neredno, tako da pošiljatelj denarja riskira vse, če odpošlje svoj denar v domovino. Včeraj se je v p. v našem predništvu oglašil nekdo, ki bi imel že pred tremi tedni sprejeti od sorodnika poslani denar, pa ga še sedaj ni dobil. Pošiljatelj je posredovala »Ame-

rican-Jugoslav-Agency« v Chicagu. Med se je potem, ko tekoma 14 dni po prejemu nakazila še vedno ni dobil denarja v roke, obrnil do »Wien-Bankvereine« na Dunaju, kakor je pisano na priloženem navodilu, odkoder pa so pisali, da o tem denarju ne vedo ničesar. Kje tiči nepravilnost? Sodruga v Ameriki prošimo ponovno, da preskrbe za redno in res sigurno pošiljanje denarja v domovino, da ljudje ne bodo oškodovani. Kakor smo že pisali, naj se denarja ne menja v krone že v Ameriki, ker je pri tem izgubljena velika vsota. Denar naj se pošilja v dolarjih, potem banke tako, da prejemniku, šele tukajšnja banka izplača pošiljatev v kronah.

Visoko- in srednješolskemu dijaštvu iz zasedenega ozemlja. Podpisani odbor naznanja vsenu visoko- kakor tudi srednješolskemu dijaštvu iz zasedenega ozemlja, ki uživa begunsko podporo in se nahaja v slabih gnotnih razmerah, da je došlo precejšnje število čevljev, ki se bodo razdelili v prvi vrsti med revno dijaštvo iz zasedenega ozemlja. Da bo razdelitev mogoča in da se čimprej izvrši, pozivljamo ponovno vse diake, katerim so čevlji namenjeni, da vložijo nemudoma prošnje na naslov Poverjeničstva za socialno skrb in jih odpošljejo podpisaneu odboru, in sicer visokošolsko dijaštvo po možnosti preko svojega tujerjenja, srednješolsko dijaštvo iz posameznih šol pa naj pošlje enotne prošnje s priloženim seznamom prosilcev, ki mora vsebovati potrebne podatke o posameznikih, zlasti gosposdarske razmere, rojstni kraj in leto, domovinska občina, razred, ki ga obiskuje, če dobiva begunsko podporo in številko velikosti čevljev. Te prošnje naj se pošljejo preko okrajnih odborov Narodnega sveta, kjer pa to ni mogoče, naravnost po pošti na naslov podpisanega odbora. Prošnje je vložiti takoj. — Odbor za zasedeno ozemlje, šolski odsek, Ljubljana, Pražakova ulica 3, I. nadstropje.

Prošnji za podporo visokošolsko-technikom do nadalje ni več vlagati, ker je tozadevni fond, kakor naš obvešča upravna komisija tehniško-visokošolskih fondov, že izčrpan.

Društvo jugoslov. dobrovoljcev za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 3, prosi vsakega, da ga obvesti o dobrovoljih, ki so padli v boju oziroma umrli in da pošlje točne podatke o njih.

Uradni list deželne vlade od dne 17. t. m. objavlja med drugim začasno uredbo o organizaciji in informaciji železnice v državi, proglasitve za mrtve, razglas o vzpostavitvi prometa med Italijo in državo SHS in razpis služb za učiteljice ženskih ročnih del.

Kranjska hranilnica razpisuje 12 mest ustanove za učenje in učence Državne obrtne šole s prejemki letnih 200 K. Prošnje je vložiti do 15. januarja 1919 pri ravateljstvu 957.

Pomoč domači obrti. Pri deželni vladi se vrše priprave za pomoč domači obrti, ki je vsled pomanjkanja surovih in odjemalcev prišla v težko stisko. Pri tej akciji bi deželna vlada želela, da bi sodelovali vsi oni, ki imajo strokovno znanje in veselje, da bi pomagali. Kdor bi na tej podlagi rad sodeloval, naj se izvoli prijaviti predsedništvu deželne vlade.

Prireditve.

Odbor društva otlačilnih delavcev, podružnica Ljubljana, ima 19. t. m. točno ob šestih zvečer izvanredno sejo. Točna udeležba, dolžnost! — Predsedstvo.

Zdravniško predavanje za starše. Šolski zdravnik dr. M. Rus predava v ponedeljek, dne 22. t. m. ob štirih popoldne v telovadnici II. meščanske šole (Šiška). K temu predavanju so vabljene zlasti starši šolskih otrok.

Vsi gg. tovariši invalidni častniki in aspiranti se vabijo, da se zanesljivo udeležijo ustanovnega občnega zbora. »Zveze invalidnih častnikov in aspirantov v območju Slovenije«, ki se vrši dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji pri Mraku, Rimska cesta v Ljubljani. — Pripravljali odbor.

Osrednje društvo poštnih in brzojavnih nastavnicev za Slovenijo v Ljubljani priredi dne 5. januarja 1920 v vseh zgornjih prostorih »Narodnega doma« plesno veselico, združeno z drgo zabavo v korist sklada za pomoč bolnim članom — Odbor.

Društvo zasebnega uradništva vabi člane in članice, ki se zanimajo za družabne prireditve, da se ude-

ležijo v petek, dne 19. t. m. sestanka v restavracijskih prostorih »Narodnega doma«.

Iz stranke.

SHODI.

V nedeljo, dne 21. t. m. se vrši politični shod:

v Št. Vidu na Dolenskem ob 8. uri zjutraj v gostilni Facini;

v Zatičini na Dolenskem ob 2. uri popoldne v gostilni pri Hrastu;

v Radečah pri Zidanem mostu ob 11. uri dopoldne v gostilni Haller.

Poročevalci iz Ljubljane.

V Trzinu se vrši v nedeljo, dne 21. decembra ob 9. uri javen ljudski shod o političnem položaju. — Člansko zborovanje konsumnega društva se vrši ob 3. uri popoldne.

Pevski odsek »Svobode« za Sp. Šiško vabi vse prijatelje petja, da se zberejo v petek, dne 19. t. m. točno ob 7. uri zvečer v gostilni pri »Celarcu« k sestanku in eventualno tudi k vaji. Zberimo se vsi, da bo

mo imeli kmalu lep pevski zbor. Na delo, sodrugi! — Odbor.

Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« v Zagorju opozarja vse člane, ki imajo izposojene knjige, naj jih nemudoma vrnejo najkasneje do 21. t. m., da se knjižnica uredi.

Seja prirediteljskega odseka »Svobode« se vrši v torek, dne 23. decembra ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih, Selenburgova ulica 6 II. nadstropje. — Prošimo, da se vsi odborniki odseka seje zanesljivo udeležijo.

Kultura.

Skladatelj in violinski virtuos Pera Stolanovič, (Srb), bo v kratkem priredil v Ljubljani svoj koncert. Stolanovič spada k najboljšim srbskim skladateljem. Zložil je za orkester več simfonij, overtur, oper, operet in komornih kvartetov. Pri koncertu bo sodelovala gospa Ivanka Negro - Hrastova, slovenska koncertna pevka. Na koncert že sedaj opozarjamo.

Zanimiva razkritja

o deželnem in občinskem gospodarstvu na Kranjskem.

KAKO SO SLEPARILI.

(Dalje.)

Nadaljujemo poročilo komisije za likvidacijo deželne uprave kranjske, ki smo ga v našem listu že pred meseci začeli objavljati. Nadaljujemo, ker nam ta poročila jasno pričajo, kako je izgledalo nekdanje klerikalno sleparsko gospodarstvo, ki je bilo ljudstvu v tako veliko škodo, da posledice tega gospodarstva občuti še danes vsa slovenska javnost. To naj bo obenem primer za klerikalno gospodarienje sploh, tudi ono izza zadlega Korošec-Protičevega režima, ki nas je oblagodarilo s svobodno trgovino in blagostojilo z neznošno draginjo.

VI.

Potnime in dilette članov deželne odbora.

Članom deželne odbora so se v letih 1913 - 1918 izplačale na potnih stroških in diletah sledeče vsote:

1. 1913	5.623 K	71 h
» 1914	4.638 K	80 h
» 1915	4.524 K	— h
» 1916	9.701 K	50 h
» 1917	4.167 K	45 h
» 1918	5.569 K	54 h

Skupaj . . . 34.225 K — h

Od te vsote so preleli:

2) deželni odbornik dr. Evgeu				
Lampe:				
1. 1913	.	.	.	1.118 K 70 h
» 1914	.	.	.	819 K 60 h
» 1915	.	.	.	336 K 20 h
» 1916	.	.	.	1.995 K 80 h
» 1917	.	.	.	1.975 K 30 h
» 1918	.	.	.	2.336 K 90 h

Skupaj . . . 15.181 K 94 h

2) deželni odbornik dr. Evgen Lampe:

1. 1913	1.118 K	70 h
» 1914	819 K	60 h
» 1915	336 K	20 h
» 1916	1.995 K	80 h
» 1917	1.975 K	30 h
» 1918	2.336 K	90 h

Skupaj . . . 8.582 K 50 h

3) deželni odbornik dr. Vladislav Pegan:

1. 1913	1.361 K	86 h
» 1914	382 K	20 h
» 1915	347 K	50 h
» 1916	984 K	36 h
» 1917	1.028 K	35 h
» 1918	3.192 K	64 h

Skupaj . . . 7.296 K 91 h

Gospodarstvo.

Tuje valute. Tisti, ki potrebujejo za uvoz blaga ali iz katerega drugega zelo važnega vzroka tuje valute, se naj odleli obračajo s tozadevnimi prošnjami na podružnico Centralne uprave v Ljubljani, pri kateri se je ustanovila Devizna centrala. Dalje se pozivljajo vsi, ki imajo tuje valute na razpolago, da jih ponudijo Devizni centrali pri podružnici Centralne uprave v nakup.

Pilnovo olje. Odsek ministrstva za prehrano v Ljubljani objavlja: Odsek za nabavo in razdelitev produktov mineralnih olj v Belgradu je odkazal odseku za prehrano v Ljubljani večjo množino plinovega olja pri rafineriji »Danica« v Bosanskem brodu. Reflektanti za to blago naj vložijo pismene prošnje do 31. decembra t. l. pri odseku za prehrano v Ljubljani. Hkrati se opozarjajo lastniki bečinskih motorjev in industrijskih podjetij, v katerih se po-

rablja bencin, da bo odsek za prehrano pri prihodnjem transportu mineralnih olj iz Poljske prejel le takemalenkosto količino bencina, ki se bo morala v prvi vrsti porabiti za obratovanje v premogovnikih. Ako bo preko potrebe premogovnikov še kaj preostalo bencina, se bo ta preostanek sorazmerno odkazal drugim reflektantom. Ker se bodo prošnje za nakazitev bencina itak po možnosti vpoštevale, naj se v primeru negativne rešitve opuščajno vloge in intervencije.

Grško-češka trgovska družba bo imela svoja sedeža v Pragi in v Atenah. Grška vlada je dovolila čehoslovaški vladi kredit 20 milijonov drahov, da more družba pričeti trgovino z Levanto.

Važno za trgovine. Vsa trgovska podjetja, ki so dosedaj dobila vprašalnice za svoje obrate od uredništva Jugoslavenskega kompasa v Ljubljani, in jih niso že izpolnili, ter odposlala uredništvu Jugosla-

škega kompasa Ljubljana. 147, so nujno naprošajo v lastnem interesu, da to čimprej storo, ker se redakcija uredniškega dela zaključila z 22. decembrom t. l. in se naknadne prijave ne bi mogle več udeleževati. Ako pa kdo izmed trgovcev pomotoma ni še dobil vprašalnih listov, naj svoj obrat prilavi na gornji naslov z navedbo imena trgovske ustanovitve, ali je protokolirana, in s čim da se predvsem peča, nadalje tudi svojo bančno zvezo, telefon in brzojavni naslov.

Najnovejša poročila.

ZDRUŽITEV ITALIJANSKIH SOCIJALISTOV.

Milan, 18. (ČTU.) Kakor javlja »Giornale d'Italia«, so se radikalni in reformni socijalisti ter skupina narodne obnovitve združili v skupen blok. Vse tri stranke obdrže svoja imena in programe, skupno pa bodo imele splošno orijentacijo in taktiko v parlamentu, v kolikor se bo odločalo o skupnih vprašanjih.

USTAVITEV OSEBNEGA PROMETA V ČEHOSLOVAŠKI.

Praga, 18. (ČTU.) V sled pomankanja premoaga se bo v čehoslovaški republiki od srede, 24. t. m. do sobote 27. t. m. ustavil ves osebni promet. Vozil bodo le ententni brzovlakci Praga-Pariz in Varšava-Pariz.

Deschanel bo vnovič predsednik francoske zbornice.

LDU, Versailles, 17. (DunKU.) Pri današnji seji bo francoska poslanska zbornica izvolila svojega novega predsednika. Zagotavljamo, da bo zopet izvoljen Pavel Deschanel. Finančni minister Klotz namrava v petek predložiti zbornici važne finančne zakonske predloge. Mogoče je tudi, da bo že naslednje dni predložil zbornici zakonsko predlogo o novem posojilu.

Aprovizacija.

Člani konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki spadajo pod mestno občino ljubljansko, morajo izpolniti Vprašalne pole v svrhu preskrbe s cenimi živili, ki jih izdaje magistrat. Te Vprašalne pole se bodo za zamudnike še naknadno izdajale. Za ostale prodajalne bodo izdajali izkaznice za cena živila krajevnih odborov.

STRANKIN TISKOVNI SKLAD.

Druzi izkaz:

Osrednje društvo kovinarjev in sorodnih strok, podružnica Dobrava nabr. 1020 K 40 vin. Nab. pola štev. 320 žel. org. Hoče pri Mariboru po sodr. Pečovniku 50 K, n. p. št. 436 unila slov. rud. podr. Štore po sodr. Askere Martinu 40 K, n. p. št. 429 pri sodruzih v Srednjih Gmeljnih nabr. sodr. Traven 60 K 61 vin, n. p. št. 117 kraj. pol. org. v Trzinu nabr. sodr. Ivan Erlih 200 K, n. p. št. 405 v Št. Lovrenca na Pohorju nabr. sodr. Franjo Groman 132 K, n. p. št. 140 tajništvo jugoslov. soc. dem. str. 60 K, n. p. št. 49 tajn. jugoslov. soc. dem. str. post. Slov. Bistrica 70 K, n. p. št. 407 prodajalna kons. društva Černa pri Prevaljah 115 K, n. p. št. 212 podruž. kovinarjev v Sv. Lovrencu 73 K, n. p. št. 401 pod. kons. društva Mežica po sodr. Ozimic Franc 207 K, n. p. št. 502 strok. društvo natakajev v Ljubljani 257 K, n. p. št. 465 podružnica mlinarjev Celje po sodr. Mesariču 86 K; skupaj 2307 K 56 vin, prvi izkaz 1317 K 30 vin. — Skupna vsota 3687 K 86 vin.

Iz Slovenije.

Kropa.

V »Večerni list« je nekdo napisal, da je največji hujšak v Kropi da-car Piškur. Zda pa vprašamo kropske klerikalne demagoge: Ali je morda da-car hujškal komisijo za kolekovanje bankovcev, da je kolekovala desetkronske nemško-avstrijske bankovce in bila potem aretirana? Kdo vas je hujškal, da v sredi zime mečete najboljše delavce iz tovarne, kjer so delali 15 do 20 let in osiveli v napornem delu? Kdo je hujškal vašega inteligentnega strokovnjaka in načelnika zadruge, mežnarja Gašperšiča, da je navorjaval nekega sodruga, da naj izstopi iz naše stranke, da bo potem zopet sprejet v delo? In kaj je bilo z moko pomožne akcije? Kaj je bilo tudi z razdelitvijo blaga, ki so ga poslali ameriški rojaki? Po ukaz oblasti bodo morali razdeljevanje razglasiti, česar niste storili. Tudi niste k razdelitvi poklicali dva zastopnika naše stranke. Razdeljevali ste blago ponoči med svoje pristaje.

takim, ki zaslužijo 1000 do 2000 K mesečno, ste dajali po dva, tri in štiri pare čevljev, revne vdove s štirimi in več otroci in žene, kojih možje so v ujetništvu, pa ste usmiljeno prežili. Koliko ioka in kletve je bilo tisti dan pri razdelitvi! Kje je bila skrita mast in blago, o kateri je pravil g. Smitek, da je že razdeljena ki pa je, ko ste zabili ovdabe, prišla čez eno uro zopet na dan? Kam ste poskrili dve škatli masti, ki jo je naš sodrug Ažman šele po desetih dneh potem, ko se je obrnil do oblasti, dobil dostavljeno na dom? Isto se je zgodilo tudi pri revni Maritani Mihelič s štirimi nepreskrbljenimi otroci. Denuncirali ste dajanja Piškurja že pri dr. Šušteršiču in pri sedanjih predstojnikih, seveda mu do živca ne morete. Omenimo naj še to-le: Ga. Jalen je kurila na svoji zemlji kres s svojimi drvmi, ni pa šla v Lenartovo gozd ponje, kakor je to stori vaš najhujši agitator, ki danes premišljuje svoj greh v zaprtih prostorih okrajnega sodišča v Radovljici. Drugič še kaj več!

Sv. Križ pri Rogaski Slatini.

Ni še dolgo od tega, da je župnik Korošec s prižnice hudo udaril po socialnih demokratih in jim očital, da so oni krivi kolektivizacije bankovcev. Pretel je, da bo vsled tega vse socialne demokrate tiral pred sodišče, ker se mu je odvzelo 20 odstotkov. Jezi ga, da se sedaj zna, koliko imajo denarja duhovniki, koliko pa socialni demokrati. Seveda pri prvem žigosanju so imeli gospodje duhovniki svoje roke zvrzene, zdaj pa jih niso mogli imeti. Mi dobro poznamo tega župnika Korošca, strica prejšnjega ministra Korošca, ki nam je moko podražil na 8 K in tako dobro skrbel za to, da smo se sedaj brez obutve in obleke. Dobro tudi vemo, da je jugoslovansko moko in mast izvažal po trikrat cenejši ceni v inozemstvo, kakor smo jo morali mi doma plačevati, nam pa je dobavljaj po dražih cenah moko, mast, krtiče, ogledala in druge igrice iz Amerike. Kdo je kriv draginje? Kdo drugi kot ravno Korošec, ki je tako znal gospodariti in ki je verižnikom in spekulantom dovoljeval odirati ljudstvo, kakor se jim je poljubilo!

Spodnji Dravograd.

Ko se je izvedelo, da bo kolkovanje kron in odvzeto strankam 20%, je to priliko takoj uporabil tukajšnji nemškutarski trgovec — vojni dobičkar Aichholzer in zaračunal konsumentom 20% več. Okr. glavarstvo v Slov. Gradcu ga je sicer kaznovalo z globo 1000 kron in 5 dni zapora, a to le vse premalo, kajti 1000 kron je gotovo zaslužil pri omenjeni goljufiji in s tem ne bo ogoljufan konsument prav nič pomagano, ker ne bodo dobili svojega denarja nazaj. V takih slučajih bi bilo edino na mestu, odvzeti obrtni list, posebno pa temu, ki si je na nepšten način nakupil težke tisočake od ubožega konsumenta, delavca in baltarja, ki sta sedaj podvržena pomanjkanju in stradanju. Opažati je, da gospodje pri okrajnem glavarstvu v Slov. Gradcu naravnost simpatizirajo z izkoriščevalci ljudstva in da tem marsikaj prizanašajo. Menilo pač, da je še vedno ista sfera, kakršna je bila v gnili Avstriji, kjer so gospodovali in vladali samo taki, ki so imeli kaj cvenka v žepu. Klerikalni nemškutarski klik je pri nas vse dovoljeno, za te ni nikake policijske ure, vsak dan pijačunuje do jutra in okrajno glavarstvo noče o tem nič vedeti in klub pritožbam ničesar ne ukrene. Da se že enkrat napravi red in mir, bi svetovali deželni vladi, da radikalno pomete okrajno glavarstvo v Slov. Gradcu in postavi tja ljudi, ki spadajo po značaju, znanju in zmožnosti na tako važno mesto. To je želja poštenega, zatiranega in izkoriščanega ljudstva.

Izdajatelj Ivan Milnar.
Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Diesel-Motor 12 konjskih sila prije rata gradjen u najboljem stanju sa svim potrošnim, prodaje se za 100.000 kruna. Bizo javne ponudbe na Josifovi u Fram kod Maribora. 954

Udova starosti let 28 v gospodinskih razmerah dobro izkušena, se žen seznani z resnim gospodom, ki bi imel veselje do dobro urejenega doma. Ponudbe upravi Naprej pod »Dobra pomoč«. 958

Ženitna ponudba. Gospodična, stara 36 let z lično opravo, žel. znanja v svrhu ženitve z resnim gospodom. Ponudbe s sliko, katere se vije, pod »Božič 37« upravnistvu »Napreja«. Tajnost zadržana. 956

Radimo deset do dvajset agitativnih kolporterjev za prodajo »Napreja«. Prednost imajo invalidi, pa tudi dečki nad 14 let. Služba za par ur dnevno je lahka, zaslužek izreden. Tudi ygovorne ženske so pripravne za ta posel. Oglašiti se je pri upravniku »Napreja«, Ljubljana, Franciskanska ulica 6/L.

Korrespondenca. Mladenič, 25 let star, se želi poročiti z gospo od 17 do 24 let. Pri obojestranskem ujezanju oziroma slika niso izključeni. Ponudbe s sliko naj se pošljejo upravi »Napreja« pod »Blag značaj 893«. 943

Mladice poskeke predam. — Polzve se Moste št. 29. 949

Mesečno solito meblirano s prostim uhodom in z električno lučjo leže za takoj 1. SKOJIC, uradnik, Jadranske banke, centralni oddelek, Ljubljana. 992

Prigoroča se

izdelovalnica in preoblikovalnica
klobukov in slamnikov
za dame in gospode
P. Barborič
Mestni trg 7.

Prva celjska barvarija

in kemična čistilnica, zavod za
takošnjo snazjenje madežev
MARTIN TAČEK
CELJE, Gosposka ulica 21.

Priporočam se za takojšnjo umetno
snazjenje madežev, damskih in moških
oblek, kakor za čiščenje in barvanje
vseh vrst oblek v celih in posameznih
komadih. Žalne obleke na zahtevo
v roku 24 ur. Prevzema tudi zastore,
preproge, šipke itd. v kemično čiš-
čenje in shrambo. 685

I. jugoslovanska zlatarska delavnica
A. Fuchs, Ljubljana,
Selenburgova ulica 1. 6.

Kupujem staro zlato, srebro, kakor
tudi briljante, diamante po najvišjih
dnevni cenah. Priporočam veliko
zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljan-
tov itd. Popravila in nova dela se
izvršujejo v lastni delavnici točno
in solidno. 624

Karbid
kakor tudi krasne

karbidne svetilke
razpošilja vsako množino po to-
varniški ceni

tovarniška zaloga
Janko Andrašič
v Mariboru.

Izdajatelj Ivan Milnar.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.

Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

M. Tičar
Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 26 in
Selenburgova ulica št. 1.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA ŠTEV. 6
REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA ŠOLE, ŽUPAN-
STVA IN URADE. NAJMODER-
NEJŠE PLAKATE IN VABILA
ZA ŠKOLE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDEJA ZA
TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,
BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

LJUBSKA TISKARNA, prej J. MOSTRČEK
v Mariboru

sprejme več spretnih in vestnih

stavcev
in dva strojnika

enega izmed teh, ki zna tiskati na
amerikanskem stroju »Miehle«.
Plača boljše, kakor drugod. Ponudbe
na vodstvo nekdanje Mostiškeve
tiskarne v Mariboru. 942

KAJO DELIC,

zlatar in draguljar

Hišerjeva ul. 4 Ljubljana Hišerjeva ul. 4

priporoča svojo

ZLATARSKO IN DRAGULJARSKO DELAVNICO

za nova dela in popravila vsake vrste,
kakor tudi za pozlatovanje in po-
srebovanje. V zalogi ima zlatnine
in srebrnine, poročne prstane po vseh
uzorcih in merah, uhane i. t. d.

Kupuje tudi zlato in srebro ter
plačuje po najvišjih cenah, ali pa iz-
menjava za novo blago. 377

„Hif-krema“

„Altese“ Jakobi

in druge vrste cigaretnega
papirja in stročnice ter milo,
vaselino, ličilo, pisemski
papir itd. nudi po najnižjih
cenah 688

ERKER & ČERTALIČ

Ljubljana, Resljeva cesta št. 20.

Priporočam veliko izbiro primernih
daril za Božič in Novo leto.
Glavna zaloga razglednic.

Priporoča se trgovcem z oblekami

prva domača tovarna oblek

Kunc & Maček

Ljubljana, Gosposka ulica št. 7.

V zalogi vedno večje število oblek in sukenj;
večja naročila se izvrše v najkrajšem času.

Strogo solidna postrežba!

933

Cvetličarna

Bajt Viktor
Selenburgova ulica št. 6.

Ima v zalogi, najmodernejšo
poročne šopke, okrase za ne-
veste, mirtne šopke in venčke,
arazmarjev, palm, cvetličnih košaric i. t. d.

Velika izbira krasnih vagnobnih
v vseh barvah in velikostih.

vencev

Trakovi pravi svilnati in papirnati. - Kreppapir v vseh barvah in množinah.
Cene solidne! Postrežba točna!

Zajčje kože

od divjih in domačih kupuje po najvišjih cenah
Ivan Smigovec, Soštani,
izdelovalnica klobukov, zamenjava tudi klobuke vseh
vrst za kože.

Hočete obdržati svojo lepoto?

Hočete imeti kakor baržun mehko kožo?

Nočete solčnih peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obnavljajočo po-
mado! Občudovani bode! Zavidani! 1 lonček 6 K, št. III. 9 K. K temu Fellerjevo najfin. lilijanovomlečno milo 15 K

Hočete imeti lepe zdrave lase? Fellerjeva prava Elza Tannochina

pomaga za rast las doseže brijne lase! Zapreči
prhal, prerano osivenje. Zabrani plešo! 1 lonček
6 K, št. III. 9 K. K temu močno terovno milo za
umivanje glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke
1 K 80 vin. In 2 K 50 vin.

Mučijo Vas kurja očesa? Fellerjeve prave tu-
ristovski obl. z učinkuje brez bolečin, hitro in za-
nesljivo! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala
škatljica 3 K 80 vin., velika škatljica 5 K 50 vin.

Želite še kaj? Fellerjeve Elza umivalne pastilje
(Kolonjska voda) 1 škatlja 5 K.
Fellerjev umivalni prašek proti potjenju 1 škatlja 5 K.
Fellerjev mentolni čistnik zoper glavo- in zobobol 1 škat-
ljica 3 K 50 v. Fellerjev Elza fluid 6 dvojnati ali 2 veliki
steklenici specijalni 24 K. Najboljši parfum z najfinjšim
duhom od 8 K naprej. Najfinjši Hega-puder Dr. Kluger,
bel, roza in rumen, 1 velika škatlja 12 K. Močna Fran-
covka v steklenicah po 6 K in 16 K. Omot in pošlina
posebej a najceneje.

Eugen V. Feller, ljekar, Stubička Don'a, Elzatrov št. 252 (Hrvaška).

Želite še kaj?

Fellerjeve Elza umivalne pastilje
(Kolonjska voda) 1 škatlja 5 K.
Fellerjev umivalni prašek proti potjenju 1 škatlja 5 K.
Fellerjev mentolni čistnik zoper glavo- in zobobol 1 škat-
ljica 3 K 50 v. Fellerjev Elza fluid 6 dvojnati ali 2 veliki
steklenici specijalni 24 K. Najboljši parfum z najfinjšim
duhom od 8 K naprej. Najfinjši Hega-puder Dr. Kluger,
bel, roza in rumen, 1 velika škatlja 12 K. Močna Fran-
covka v steklenicah po 6 K in 16 K. Omot in pošlina
posebej a najceneje.

Eugen V. Feller, ljekar, Stubička Don'a, Elzatrov št. 252 (Hrvaška).

DRVA

mehka in trda vsako mno-
žino pripelje na dom družba

„IMPEX“

Mahrova hiša, Krekov trg

št. 10, I. nadstr. 767

— Delniška glavnica —
K 20.000.000.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu odrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Podružnice: v Splitu, Celovcu, Trzinu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Rezervni fond okroglo
K 8.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
opravila dobavne in dovoljuje
— anovizacijske kreditne —